

हरणं परवित्तानां परदाराभिमर्षणं । वाम्वेगो मनसो वेगो निन्दावेगस्तथैव च ।
उपस्योदरयोर्वेगो मृत्युवेगश्च दारुणः । ईर्ष्यावेगश्च बलवान् मिथ्यावेगश्च दुर्जयः ।
रसवेगश्च दुर्बलार्थः श्राववेगश्च दुःसहः । कुत्सा विकृत्या मात्सर्यं पापं दुष्करकारिता ।
साहसानाञ्च सर्वेषामकार्याणां क्रियास्तथा । जातौ बाल्ये च कौमारे यौवने चापि मानवाः ।
न सन्त्यजन्त्यात्मकर्म यो न जीर्यति जीर्यतः । यो न पूरयितुं शक्यो लोभः प्राप्या कुरुदह ।
नित्यं गम्भीरतोयाभिरापगाभिरिवोदधिः । न प्रह्वयति यो लाभैः कामैर्यश्च न दृष्यति ।
यो न देवैर्न गन्धर्वैर्नासुरैर्न महोरगैः । ज्ञायते नृप तत्त्वेन सर्वभूतगणैस्तथा ।
स लोभः सह मोहेन विजेतव्यो जितात्मना । दम्भो द्रोहश्च निन्दा च पैशुन्यं मत्सरस्तथा ।
भवन्त्येतानि कौरव्य लुब्धानामकृतात्मनां । सुमहान्यपि शास्त्राणि धारयन्ति बद्धश्रुताः ।
केतारः संशयानाञ्च क्षिप्यन्तीहाल्पबुद्धयः । देशक्रोधप्रसक्ताश्च शिष्टाचारवहिष्कृताः ।
अन्तःक्रूरा वाङ्मधुराः कृपाञ्छन्नास्तृणैरिव । धर्मवैतंसिकाः क्षुद्रा मुष्णन्ति ध्वजिनो जगत् ।
कुर्वन्ते च बह्वन् मार्गांस्तान् हेतुबलमाश्रिताः । सतां मार्गान् विलुप्यन्ति लोभज्ञानेष्वावस्थिताः ।
धर्मस्य द्वियमाणस्य लोभग्रस्तैर्दुरात्मभिः । या या विक्रियते संस्था ततः साऽपि प्रपद्यते ।
दर्पः क्रोधो मदः स्वप्नो हर्षः शोकोऽतिमानिता । एत एव हि कौरव्य दृश्यन्ते लुब्धबुद्धिषु ।
एतान्शिष्टान् बुध्यस्व नित्यं लोभसमन्विनान् । शिष्टांस्तु परिपृच्छेथा यान् वक्ष्यामि शुचिब्रतान् ।
येष्वावृत्तिभयं नास्ति परलोकभयं न च । नामिषेषु प्रसङ्गेऽस्ति न प्रियेष्वप्रियेषु च ।
शिष्टाचारः प्रियो येषु दमो येषु प्रतिष्ठितः । सुखं दुःखं समं येषां सत्यं येषां परायणं ।
दातारो न गृहीतारो दयावन्तस्तथैव च । पित्रदेवातिथेयाश्च नित्योद्युक्तास्तथैव च ।
सर्वोपकारिणो वीराः सर्वधर्मानुपालकाः । सर्वभूतहिताश्चैव सर्वदेयाश्च भारत ।
न ते चालयितुं शक्या धर्मव्यापारकारिणः । न तेषां भिद्यते वृत्तं यत्पुरा साधुभिः कृतं ।
न चासिनो न चपला न रौद्राः सत्यये स्थिताः । ते सेव्याः साधुभिर्नित्यं येष्वाहिंसा प्रतिष्ठिता ।
कामक्रोधव्यपेता ये निर्ममा निरहङ्कृताः । सुव्रताः स्थिरमर्यादास्तानुपास्व च पृच्छ च ।
न धनार्थं यशोऽर्थं वा धर्मस्तेषां युधिष्ठिर । अवश्यं कार्यं इत्येव शरीरस्य क्रियास्तथा ।
न भयं क्रोधचापल्ये न शोकस्तेषु विद्यते । न धर्मध्वजिनश्चैव न गुह्यं कश्चिदास्थिताः ।
येष्वलोभस्तथाऽमोहे ये च सत्यार्जवे स्थिताः । तेषु कौन्तेय रज्येथा येषां न भ्रश्यते पुनः ।
ये न ह्वयन्ति लाभेषु नालाभेषु व्यथन्ति च । निर्मला निरहङ्काराः सत्त्वस्थाः समदर्शिनः ।
लाभालाभौ सुखदुःखे च तात प्रियाप्रियं मरणं जीवितञ्च । समानि येषां स्थिरविक्रमाणां बुभुक्षतां सत्त्वपथेस्थितानां ।
धर्मप्रियांस्तान् सुमहानुभावान् दान्तोऽप्रमत्तश्च समर्चयेथाः । देवात् सर्वे गुणवन्तो भवन्ति शुभाशुभे वाक्प्रलापास्तथान्ये ।
इति श्रीमहाभारते शान्तिपर्वणि आपद्धर्मपर्वणि अष्टपञ्चाशदधिकशतोऽध्यायः ॥ १५८ ॥
॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ अनर्थानामधिष्ठानमुक्तो लोभः पितामह । अज्ञानमपि वै तात श्रातुमिच्छामि तत्त्वतः ।